

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

Digressio 13. Quanta sit Aristoteli huius disputationis necessitas, ad tex. com
94.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

Hæc argumenta tanquam leuia & quæ à quolibet facile explicari possent, contempnit Aristoteles & absque solutione dimittit. Propterea namque illa eueniunt omnia, quoniam non potest forma in materia absque necessaria dispositione consistere. Quare ut anima dispositione producta corporis organico absoluto producat; sic ea ipsa dissoluta qualitatibus organiceque corporis temperatione recedit ac deserit corpus, aut etiam penitus interit. Itaque propositio illa (quæ simul producuntur simul vè intereunt, idem sunt) fallax est: fitque persæpè, ut vnum alterius causa sit, aut quidpiam sine quo aliud consistere nequeat. Cumque anima sit actus corporis naturalis organici, temperationem corporis postulat, qua dissipata, nequit ipsa consistere. Et anima rursus deferente corpus temperatio dissoluitur. Tùm quia propter ipsam ita fuerat temperatum corpus, velut subiectum & organum futurum animæ; cessanteque illius vsu & sine frustra esset in natura. Tù quia ab ipsamet fouebatur anima & conseruabatur, continereturque reponeretur id, quod ab hostilibus & contrarijs causis consumebatur.

Propositarum obiectio explicatio

Aristoteles in rationibus necessarijs non off.

At enim quam necessaria sunt argumenta illa, quibus veterum illam opinionem Aristoteles confutauit? Sanè dùm ipsemet probabilem esse opinionem antea dixit, confessus est necessaria argumenta non esse. Primum quidem certè in tex. 55. propositum petere videtur principium, dum animam accipit esse substantiam. Negabit enim is, qui harmoniam esse contendit, dicereque nec substantiam esse, nec vnum aliquod & simplex accidens, sed permissionem plurium ac temperationem. Et fortassis vt in Commentario 88. significauimus, affirmabit esse quid vnum primum ac præcipuum, nempe calorem, quem vitalem nominamus; pluribus tamen alijs permixtum ac temperatum, tali modo affectum. Philosophus verò substantiam esse accepit, quoniam communi omnium hominum existimatione ac notitia animata corpora substantia species iudicantur, quæ per substantia formam constituatur atque à cæteris distinguatur. Cui responderi posset, substantias esse propter materiam; distinctas verò propter temperationem huiusmodi, quam appellamus animam.

Alterum argumentum in eodem tex. 55. ex motu desumptum est; verum temperatio illa ex alterationis quidem oritur motu, quo contraria qualitates pugnant atque ad mediocritatem & proportionem redactæ fuerunt: aut etiam locali, quo admixtionem elementa cõuenerunt. At illa ipsa principium est aliorum motuum, qui in viuentibus insunt: neque nutritionis modò, sed & aliorum, vel etiam incessus; quatenus temperatio illa & maxime calor, in membro fuerit atque organo ad quem illorum motuum efficiendum idoneo. Et nonnè illi ipsi, qui animam aiunt esse substantiam, fatentur eam non immediatè & seipsa, sed per accidentarias facultates & calorem generale ipsius instrumentum, cuncta operari?

Ad tertium argumentum in tex. 56. explicatum in promptu esset respondere, ostendendum fuisse, affectus & operationes animæ harmonie non conuenire, neque proficisci ab ea posse. Secus enim ille

A contendet, qui patronus eius esse voluerit: & quæcumque proponuntur, oriri ducit ex hac caloris atque aliarum qualitatuum proportionem. Neque impossibile, sed difficile dixit esse Aristoteles in hanc referre causam, modò intelligendi vim diuiniore esse naturæ concedatur semper: sed hæc in solo homine ex vniuerso animalium gessere reperitur.

In quarto argumento, quod tex. 57. & 58. continetur, animam fatebimur partium corporis compositionem non esse. Contedemus tamen temperationem esse, non primarum modò elementarium qualitatuum, quam Aristoteles appositè satis constituit, sed natui caloris cum qualitatibus cæteris. Si enim is vnam animam ponit actum totius corporis & diuersarum illius partium diuersis planè modis dispositarum: quidni ponatur etiam vnus calor in diuersis partibus alio atque alio modo temperatis (quod ille ipse fatebitur) velut vna anima in singulis alio atque alio modo affecta, & pro diuersitate partium diuersas promens operationes?

Denique quæ in tex. 59. Empedocli fuerit proposita, propria sunt illius difficultates, qui animam putauerat ex elementorum permissione consistere. At nullæ sunt illi, qui natuum calorem inquit ita affectum. Respondebit enim, neque formaliter proportionem esse; neque aliud quidpiam ex proportionem ortum: sed calorem ita cum omnibus alijs temperatum ac proportionatum.

Non ab similis erit responsio ad argumenta illa, quæ ex Platonis Phædone atque Aristotelis Eudemio complexi sumus in Commentario 89. Namque dum animam corpore antiquiorè esse accepit Plato, id sanè pernegabitur, vel ab Aristotele ipso & Peripateticis, qui eam fatentur esse substantiam: dicentque in tex. 16. lib. 12. Metaph. efficientem quidem causam ac mouentem antecedere posse; at formam non item, sed simul esse cum eo, cuius est forma: materia potius antecedit formam, quæ ex illius potestate educi aut in ea certè suscipi debet.

Animam an corpore prius.

Quoniam tamen prius multis modis dicitur, animam dabitur corpore priorem esse intentionem naturæ, quæ corpus format ac preparat propter animam: aut etiam quoquo modo perfectione, quod forma præstat materiæ; & illa sit actus, hæc potestas. Et entitate melius sit corpus, velut substantia; quam calor, qui est accidens. Verum illi ipsi, qui animam contendunt esse substantiam, corpus fatebuntur eatenus præstare animæ, quatenus completa & perfecta substantia est, anima que incompleta & imperfecta.

Dum verò animam idem ipse Plato, imperium habere ait corpus, illique aduersari; proprium id est intelligentis animæ, quam diuiniorem naturam esse fatebimur. Animam item non suscipere magis & minus, ab eo supponitur, qui eam existimet esse substantiam: ab alio negaretur, qui præsertim dispositiones omnes atque operationes, & quæcumque penitus subiant sensibus, modò perfectiora cerneret, modò imperfectiora.

Postremo dùm anima virtutis dicitur vitis que capax esse; intelligatur id rationalis animæ propriam esse, neque ad vniuersam animæ naturam pertinere.

Sed si harmonica in altero argumento accipiat suscipere magis & minus, sanè harmonia constante offensus aliqua cõsonantiæ accidet, atque dissonantiæ suscipiet nonnulla. Quare vt certè fatebitur.

Z. iij

